

KERTOMUS FINELIB-KONSORTION TOIMINNASTA VUONNA 2014

FinELib – paras e-aineistojen saatavuus Suomelle

FinELib-palveluyksikkö

Kansalliskirjasto, Helsinki 2015

ISBN 978-951-51-1455-6 (pdf)

KUVAILUSIVU

Julkaisija	Kansalliskirjasto
Julkaisun päivämäärä	5.8.2015
Tekijä(t)	FinELib-palveluyksikkö
Julkaisun nimi	KERTOMUS FINELIB-KONSORTION TOIMINNASTA VUONNA 2014 FinELib – paras e-aineistojen saatavuus Suomelle
Julkaisun osat	
Sarjan nimi ja numero	Raportteja ja selvityksiä 2/2015
ISSN	2242-8119
ISBN	978-951-51-1455-6
URL	
URN	URN:ISBN: 978-951-51-1455-6
Kokonaissivumäärä	32
Kieli	Suomi
Avainsanat – YSA (Suomi)	toimintakertomukset, sähköiset julkaisut, verkkoaineisto
Tiivistelmä	
Lisätietoja	

BESKRIVNING SIDA

Utgivare	Nationalbiblioteket
Utgivningsdatum	5.8.2015
Författare	FinELib-serviceenheten
Publication	FinELib-konsortiets verksamhet 2014
Publikationens delar	
Seriens namn och nummer	Rapporter och utredningar 2/2015
ISSN	2242-8119
ISBN	978-951-51-1455-6
URL	
URN	URN:ISBN: 978-951-51-1455-6
Sidoantal	32
Språk	Finska
Nyckelord (Allärs)	verksamhetsberättelser, elektroniska publikationer, internetmaterial
Sammandrag	
Tilläggsuppgifter	

DESCRIPTION PAGE

Publisher	The National Library of Finland
Date of publication	5.8.2015
Authors	FinELib service unit
Name of publication	FinELib Annual Report 2014
Parts	
Name and number of series	Reports and Studies 2 / 2015
ISSN	2242-8119
ISBN	978-951-51-1455-6
URL	
URN	URN:ISBN: 978-951-51-1455-6
Number of pages	32
Language	Finnish
Keywords	annual reports, electronic resources, internet materials
Abstract	
Futher information	

Sisältö

1	YLEISKATSAUS.....	8
2	EXECUTIVE SUMMARY	9
3	KONSORTION TOIMINNAN KOORDINOINTI	10
3.1	Jäsenet	10
3.2	Ohjausryhmä	10
3.3	Palveluyksikkö	11
3.4	Yhteistyö yleisten kirjastojen konsortion kanssa	11
4	PROJEKTIT	12
4.1	E-kurssikirjaprojekti	12
4.2	Uusien aineistojen valinta	12
4.3	SCOAP3-konsortio.....	13
4.4	Tieteenalakohtaiset käyttäjäluvut	15
4.5	FinELib-lisenssit aikuis-/täydennyskoulutuksen käyttöön	16
5	FINELIBIN PERUSTEHTÄVÄ	17
5.1	Aineistohankinta.....	17
5.1.1	Aineistoneuvottelut	17
5.1.2	Aineistohankinta sektoreittain	21
5.1.3	Organisaatiomuutokset	23
5.2	Aineistojen käyttö.....	23
5.3	Konsortion työvälineet.....	24
5.3.1	Tuki konsortion jäsenten omiin aineistoneuvotteluihin.....	24
5.3.2	Halti	24
6	KOULUTUS JA VIESTINTÄ.....	26
7	TALOUS.....	27
	LIITTEET	29
	Liite 1 Ohjausryhmän jäsenet varajäsenineen vuonna 2014	29
	Liite 2 Työryhmien jäsenet vuonna 2014	30
	E-kurssikirjatyöryhmä.....	30
	Liite 3 FinELibin palveluyksikön henkilökunta vuonna 2014	30
	Liite 4 FinELibin talousraportti vuodelta 2014.....	32

1 Yleiskatsaus

FinELib neuvottelee vuosittain n. 70 elektronisesta aineistosta sopimukset konsortion jäsenille. Vuonna 2014 uusia aineistoja oli palveluyksikön neuvoteltavana viisi, joista yhdestä syntyi konsortiosopimus. Kustantajien ja välittäjien valmius tarjota aineistoja konsortiolle näyttää olevan hiipumassa ja konsortion on toimittava, jos aineistoja halutaan hankkia jatkossakin konsortion kautta.

Konsortion jäsenmäärässä on aavistuksen laskua johtuen organisaatioiden ja kuntien yhdistymisistä. Tiukka taloustilanne vaikuttaa myös siihen, että elektronisten aineistojen tarvetta harkitaan entistä tarkemmin. Aineistojen kokonaiskäyttö on vähentynyt hieman (vajaasta 25 milj. käyttökerrasta 22,5 milj. käyttökertaan), mutta vaihtelua esiintyy aineistoittain.

Konsortio kehittää toimintaansa projektein. Konsortio on edistänyt toiminnallaan julkaisujen avointa saatavuutta mm. osallistumalla opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämään ATT-hankkeeseen ja Knowledge Exchange -yhteistyöhön yhdessä CSC:n kanssa. Konsortio myös hallinnoi kansainvälisen SCOAP3-konsortion toimintaa Suomen osalta. Kotimaisten kurssikirjojen saatavuutta konsortio edistää e-kurssikirjapilotilla, jossa tavoitteena on saada kotimaisten kustantantajien aineistoja uudenaikaisilla hinnoittelumalleilla koekäyttöön korkeakouluihin.

Konsortion jäsenmäärä 1.1.2015	15 yliopistoa, 26 ammattikorkeakoulua, 33 tutkimuslaitosta ja yleiset kirjastot
Lisensioitujen aineistojen määrä	137
Lisensioitujen nimekkeiden määrä	kausijulkaisut 57.000, e-kirjat 380.000, hakuteokset ja sanakirjat 5.400
Aineistohankinnat yhteensä €	kausijulkaisut 18 milj., e-kirjat 400.000, hakuteokset 1,2 milj, sanakirjat 40.000, viitetietokannat 2,6 milj.
FinELib-hankinnan osuus verkkoaineistojen hankinnasta (€)	ammattikorkeakoulut 41 %, yliopistot 66 %
Toimintakulujen osuus kaikista kuluista	3 %
Artikkelilataushinta lehtipaketeissa (keskiarvo)	1,50 €

Taulukko 1. Yhteenveto FinELibin toiminnasta 2014

2 Executive Summary

FinELib negotiates consortium agreements for approximately 70 electronic resources yearly. In addition to renewals, FinELib service unit negotiated five new resources in 2014. A consortium agreement was reached only for one of these new resources. It seems that the willingness of publishers and agents to offer e-resources for FinELib consortium is diminishing, and measures need to be taken if consortium members still want resources to be acquired through the consortium.

The number of consortium members decreased slightly as a result of mergers by organisations and municipalities.

As a result of the difficult economic situation, organisations are considering their need for e-resources more carefully. The total usage of resources has decreased a little (from less than 25 million downloads to 22,5 downloads) but there is variation between resources.

The consortium develops its operations through projects. We have promoted Open Access of publications e.g. by taking part in the ATT project launched by the Ministry of Education and Culture and by being involved in Knowledge Exchange cooperation with CSC (IT Center for Science). The consortium also coordinates the operations of international SCOAP3-consortium in Finland. The availability of Finnish textbooks is promoted by a project focusing on e-textbooks

Consortium members on 1.1.2015	15 universities, 26 universities of applied sciences, 33 research institutes, and public libraries
Amount of licensed e-resources	137
Amount of licensed titles	serials 57.000, monographs 380.000, reference works and dictionaries 5.400
Acquisition in total €	serials 18 million, monographs 400.000, reference works 1,2 million, dictionaries 40.000, reference data-bases 2,6 million.
Share of FinELib-acquisitions of the total acquisition of e-resources (€)	universities of applied sciences 41 %, universities 66 %
Share of operational costs of total expenditure	3 %
Article download price (average)	1,50 €

Taulukko 2. Summary of FinELib operations in 2014

3 Konsortion toiminnan koordinointi

3.1 Jäsenet

Kuva 1. FinELib-konsortion jäsenet vuoden 2015 alussa.

FinELib-konsortion jäsenmäärässä on nähtävissä hienoista laskua. Muutoksia jäsenmääriin aiheuttavat organisaatioiden yhdistymiset sekä tutkimuslaitosten ja erikoiskirjastojen jäsenyyksissä tapahtuvat muutokset (uudet jäsenet, poistuvat jäsenet).

1.1.2015 Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT), Metsäntutkimuslaitos (Metla) ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) yhdistyivät uudeksi Luonnonvarakeskukseksi ja Kuluttajatutkimuskeskus liittyi Helsingin yliopistoon.

Vuonna 2014 uutena organisaationa FinELibin jäseneksi liittyi Nuorisotutkimusseura. Konsortion jäsenyyden irtisanoivat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Maanmittauslaitokseen liitetty Geodeettinen laitos. Kolme kuntaliitosta astui voimaan vuoden 2015 alusta.

3.2 Ohjausryhmä

FinELibin toimintaa ohjaa ohjausryhmä, joka on kokoontunut neljä kertaa vuonna 2014. Osa kokousajasta on käytetty FinELibin strategian päivitystyöhön.

Kirjastoverkkopalvelujen asiakasohjauksen arviointi toteutettiin vuoden 2014 aikana. FinELibin ohjausryhmä oli yksi arvioitavista ohjausryhmistä. Arvioinnissa käytettiin menetelminä teemahaastatteluja ja verkkokyselyitä, joiden kohteena ovat olleet ohjaavan tahon edustajat ja kirjastoverkkopalveluiden henkilökunta. Arvioinnin jälkeen sovitaan yhdessä sidosryhmien kanssa mahdollisesti tarvittavista toimenpiteistä.

Arvioinnin tuloksena voi todeta, että ohjausryhmien toiminta on sujuvaa ja tiedonkulku on parantunut. Ohjausryhmiä tukevien asiantuntijaryhmien toiminta on

osassa palveluita vielä muotoutumassa. FinELib-palvelun ohjausryhmän tukena toimivat tiettyä tarkoitusta varten kootut asiantuntijaryhmät saivat arvioinnin yhteydessä erityistä kiitosta. FinELib-palvelu on selkeä ja vakiintunut ja sen ohjaus todettiin arvioinnissa toimivimmaksi.

Ohjausryhmien toiminnan todettiin olevan avointa ja läpinäkyvää erityisesti edustuksellisuuden ja dokumenttien avoimen saatavuuden ansiosta. Isojen asiakokonaisuuksien käsittelyyn tarvitaan lisää työpajatyypistä työskentelyä kokouksien rinnalle. Kirjastoverkkopalvelun tuottamia palveluita ohjaavien ohjausryhmien suhdemuihin yhteistyö- ja ohjausryhmiin kaipaa myös tarkentamista.

3.3 Palveluyksikkö

Kansalliskirjaston FinELib-palveluyksikössä työskenteli 11 henkilöä vuonna 2014. Osa näistä hoiti sijaisuuksia tai toimi määräaikaissä tehtävissä. Henkilötyövuosia tehtiin 9,5.

3.4 Yhteistyö yleisten kirjastojen konsortion kanssa

FinELibin palveluyksikkö on tehnyt yhteistyötä yleisten kirjastojen konsortion kanssa erityisesti e-kirjahankinnan osalta. Yleisten kirjastojen konsortio hankki kilpailutuksella lainausalustan e-kirjoille, ja vuoden 2014 aikana on valmisteltu yleisten kirjastojen siirtymistä FinELibin Ellibs-sopimuksesta yleisten kirjastojen konsortion sopimukseen. Samalla on käyty Kansalliskirjaston Finna- ja kirjastojärjestelmäasiantuntijoiden kanssa keskusteluja, joiden tavoitteena on helpottaa Ellibs-kirjautumista yleisten kirjastojen käyttäjille.

4 Projektit

4.1 E-kurssikirjaprojekti

FinELibin e-kurssikirjaprojektilla lisätään kotimaisten e-kurssikirjojen tarjontaa konsortion jäsenorganisaatioille kurssikirjakäyttöön sopivilla lisensiointi- ja hinnoittelumalleilla. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja FinELib-palveluyksikön edustajista koostuva työryhmä teki e-kirjojen lisensiointimalleista yhteenvedon. FinELib-palveluyksikkö otti työryhmän esityksestä yhteyttä muutamiin suomalaisiin kustantajiin, joiden kanssa keskusteltiin e-kurssikirjoihin sopivista malleista. Tavoitteena on, että e-kurssikirjojen uudenlaisia hinnoittelumalleja pilotoidaan korkeakouluissa lukuvuoden 2015 – 2016 aikana.

4.2 Uusien aineistojen valinta

Vuonna 2014 jatkettiin konsortion uusien aineistojen valinnan uudistusta. Uudistaminen alkoi vuonna 2013, jolloin järjestettiin ensimmäinen uudistettujen aineistojen valintakierros. Toinen uusien aineistojen valinta alkoi joulukuussa 2013 ja uudet neuvoteltavat aineistot olivat tiedossa toukokuussa 2014.

Aiemmin saatua palautetta ja kehitysehdotuksia käytettiin toisen valintakierroksen suunnittelussa esimerkiksi lomakkeen ja äänestysperiaatteen kehittämiseen. Äänestettävien aineistojen määrä rajattiin viiteen per konsortion jäsen. Lisäksi valittujen aineistojen valintaperusteita avattiin aiempaa tarkemmin.

Konsortion jäsenet ehdottivat yhteensä yli 50 uutta aineistoa konsortioneuvotteluihin. Äänestykseen osallistui yhteensä 43 konsortion jäsenorganisaatiota. Uusien aineistojen valinnassa otettiin huomioon äänestyksessä annetut äänimäärät aineistoitain ja sektoreittain sekä palveluyksikön neuvotteluihin käytettävissä olevat resurssit. Uusiksi neuvoteltaviksi aineistoiksi valittiin Duodecimin Oppiportti ja Terveysportti, Talentumin (aiemmin SanomaPron) Fokukset ja Verkkokirjahylly sekä Oxford Journals -lehtipaketit (Taulukko 3). Lisäksi äänestyksen perusteella otettiin pienempiä laajennuksia mukaan jo olemassa olevien FinELib-sopimusten neuvotteluihin.

Aineisto	Neuvottelutilanne
Talentum Fokus (ent. Sanoma Pro)	FinELib-sopimus 2015-2016
Oxford Journals	Neuvottelut jatkuvat
Talentum Verkkokirjahylly (ent. Sanoma Pro)	Neuvottelut keskeytyneet - ei sopimusta
Duodecim Oppiportti ja Terveysportti	Neuvottelut keskeytyneet - ei sopimusta

Taulukko 3. Keväällä 2014 valitut uudet aineistot

Kun uusien aineistojen valinnasta kerättiin palautetta konsortion jäseniltä, palautetta antoi 16 henkilöä. He arvioivat kokonaisuuden onnistumista keskimäärin arvosanalla 3,2 (asteikolla 1 (heikosti) – 4 (erittäin hyvin)). Vastanneista 100 % oli tyytyväisiä valittuihin aineistoihin.

Konsortion ohjausryhmä käsitteli uusien aineistojen valintaa kokouksessaan 3/2014, ja hyväksyi nyt kahteen kertaan testatun uusien aineistojen valinnan osaksi konsortion vakiintunutta toimintaa. Jatkossa tavoitteena on toteuttaa aineistovalintaa kerran vuodessa.

4.3 SCOAP3-konsortio

FinELib toimii SCOAP3-konsortion Suomen kansallisena yhteystahona. CERNin johtama kansainvälinen SCOAP3-konsortio (Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics) on Open Access -hanke, jossa suurenergiafyysiikan (High Energy Physics, HEP) keskeiset lehdet / artikkelit muutetaan Open Access -julkaisuksi ilman kustannuksia kirjoittajille. SCOAP3-lehtiä on tällä hetkellä 10¹, joista 6 on kokonaan Open Access -lehtiä. SCOAP3-konsortioon kuului vuoden 2014 lopussa 33 jäsentä² pääosin Euroopasta, mutta myös Pohjois-Amerikasta, Aasiasta ja Afrikasta. Jäsenet edustavat konsortiossa yli 2000 kirjastoa, tutkimuslaitosta ja rahoittajaa yli 40 maasta.

SCOAP3-konsortio kerää jäseniltään maakohtaisesti HEP-tutkimuksen määrän perusteella määritellyn summan ja maksaa keskitetysti kustantajille Open Access -julkaisemisesta koituvien kulujen kattamiseksi. Lehtien kuuluessa isompiin lehtipaketteihin kustantajat hyvittävät tilaajille sovituin periaattein määritellyjä tilausmaksuvähennyksiä. Suomen osalta tilausmaksuvähennykset riittivät kattamaan Suomen maksuosuuden SCOAP3-projektista.

SCOAP3-artikkelit ovat käytettävissä CC-BY –lisenssillä, joka sallii muun muassa tiedonlouhinnan sekä artikkeleiden vapaan lataamisen ja jakamisen. Artikkelit julkaistaan kustantajien alustoilla sekä SCOAP3-julkaisuarkistossa³. Suurin osa tutkijoista kuitenkin käyttää artikkeleita esimerkiksi arXiv⁴ tai InspireHep⁵ -työkalujen avulla.

Vuoden 2015 helmikuun alussa SCOAP3-artikkeleita oli julkaistu 4722, joista lähes puolet Springerin kustantamassa *Journal of High Energy Physics* -lehdessä. Suo-

---

¹ <http://scoap3.org/scoap3journals>

² <http://scoap3.org/participating-countries>

³ <http://repo.scoap3.org/>

⁴ <http://arxiv.org/>, Cornell University Libraryn ylläpitämä palvelu, jota käyttää jopa 9/10 HEP-tutkijasta

⁵ <https://inspirehep.net/> CERNin, DESYn, Fermilabin ja SLACin rakentama tietojärjestelmä

messä HEP-tutkimusta tekeviä yliopistoja ovat Aalto, Helsinki, Jyväskylä, Lappeenrannan teknillinen, Oulu, Tampereen teknillinen sekä Turku. Suomalaisia kirjoittajia on ollut mukana kaikkiaan 121 artikkelissa. Taulukossa 4 on esitetty tarkemmin artikkeleiden määrät lehdittäin sekä kaikkien SCOAP3-artikkeleiden että suomalaisten kirjoittajien osalta.

Lehti	Kustantaja	Artikkelit (6.2.2015)	Artikkelit, joissa suomalainen kirjoittaja (6.2.2015)
Acta Physica Polonica B	Jagiellonian University	11	
Advances in High Energy Physics	Hindawi	214	
Chinese Physics C	IOPP/CAS	21	
European Physical Journal C	Springer/SIF	587	21
Journal of Cosmology and Astroparticle Physics	IOPP/SISSA	255	6
Journal of High Energy Physics	Springer/SISSA	2229	50
New Journal of Physics	IOPP/DPG	10	
Nuclear Physics B	Elsevier	357	3
Physics Letters B	Elsevier	969	41
Progress of Theoretical and Experimental Physics	OUP/JPS	69	
	Yhteensä	4722	121

Taulukko 4. SCOAP3-artikkeleiden lukumäärät lehdittäin sekä suomalaisten kirjoittajien osuudet artikkeleista 6.2.2015 mennessä.

Suomalaisten HEP-yliopistojen sekä Fysiikan tutkimuslaitoksen (Helsinki Institute of Physics, HIP) osallistuminen SCOAP3-artikkeleihin on esitetty taulukossa 5. Fysiikan tutkimuslaitos (HIP)⁶ on Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston, Jyväskylän yliopiston, Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston yhteinen valtakunnallisia tehtäviä hoitava tutkimuslaitos, joka huolehtii myös yhteistyöstä CERNin kanssa. HEP-tutkimusartikkeleille on tyypillistä, että kirjoittajia voi olla satoja useista eri maista ja organisaatioista.

Yliopisto	Artikkelit (6.2.2015)
Aalto	1
Helsingin yliopisto	109
Jyväskylän yliopisto	34
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	60
Oulun yliopisto	2
Tampereen teknillinen yliopisto	0
Turun yliopisto	2
Helsinki Institute of Physics	109

Taulukko 5. SCOAP3-artikkeleihin osallistuneet suomalaiset organisaatiot 6.2.2015 mennessä.

⁶ <http://www.hip.fi>

SCOAP3-konsortiossa aloitetaan 2015 valmistautuminen toiseen vaiheeseen (2017-2019) suunnitteleamalla tarjousprosessia, joka käydään vuoden 2016 aikana. Konsortio hakee myös aktiivisesti uusia jäseniä ja yhteistyökumppaneita sekä neuvottelee alan kustantajien kanssa uusien lehtien lisäämisestä. Myös SCOAP3-projektin ensimmäisestä vaiheesta poisjääneen American Physical Society (APS) kanssa neuvotellaan yhteistyöstä alan keskeisten lehtien (*Physical Review Letters* ja *Physical Review D*) osalta.

4.4 Tieteenalakohtaiset käyttäjäluvut

FinELib selvitti vuoden 2014 aikana tieteenalakohtaisten käyttäjälukujen saatavuutta eri sektoreiden osalta ja mahdollisuutta käyttää niitä sekä nykyisten tieteenalakohtaisten aineistojen että mahdollisten uusien tieteenalakohtaisten aineistojen osalta hinnoitteluperusteena.

FinELibin kautta lisensioitavat aineistot hankitaan koko organisaation käyttöön ja useissa aineistoissa käytetään hinnoittelun pohjana organisaation koko potentiaalista käyttäjämäärää. Myös tietyn tieteenalan käyttäjille suunnatuissa aineistoissa voi kustantajan hinnoittelu perustua koko organisaation potentiaaliseen käyttäjämäärään, vaikka todellisia aineiston tarvisijoita ovatkin pääasiassa vain tietyn tieteenalan tai oppialan opiskelijat, opettajat ja tutkijat. Jotta kustantajien kanssa voidaan neuvotella tieteenalakohtaisten käyttäjälukujen ottamisesta käyttöön hinnoittelun perusteena, tulee nämä luvut olla yhteismitallisesti ja vertailukelpoisesti saatavilla kaikkien sektoreiden osalta.

Opetushallinnon ylläpitämästä Vipunen-tilastopalvelusta saa tieteenalakohtaisia käyttäjälukuja yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, mutta tilastopalvelun luvut eivät ole yhteismitallisia ja vertailukelpoisia. Vipusesta löytyy ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelija- ja henkilökuntamäärät koulutusaloittain, mutta jaottelu on karkealla tasolla eikä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen jaottelu vastaa tosiaan. Myös koulutusasteiden sisällä on eroa opiskelijoiden ja henkilökunnan jaottelussa. Eri yliopistoilla saattaa samoja tieteenaloja olla myös eri kategorioissa. Lisäksi tutkimuslaitosten sekä Maanpuolustuskorkeakoulun, Ahvenanmaan ammattikorkeakoulun ja Poliisiammattikorkeakoulun käyttäjäluvut eivät ole Vipusessa.

FinELibin jäsenorganisaatioista ei näin ollen ole saatavissa yksiselitteisiä tieteenalakohtaisia käyttäjälukuja keskitetysti. Tämän vuoksi selvityksessä päädyttiin siihen, että FinELib kerää tieteenalakohtaisia käyttäjälukuja vain tapauskohtaisesti tilanteissa, joissa kustantajan tarjoama hinnoittelumalli perustuu tieteenalakohtaiseen käyttäjälukuun. Lisäksi Vipusesta lasketaan karkealla tasolla tieteenalakohtaiset käyttäjämäärien prosenttiosuudet korkeakouluittain ja tieteenaloittain/ oppialoittain. Näitä lukuja voidaan hyödyntää tarvittaessa taustatietona neuvotteluissa.

4.5 FinELib-lisenssit aikuis-/täydennyskoulutuksen käyttöön

FinELib-konsortiossa selvitettiin tarvetta laajentaa FinELib-lisenssit myös aikuis-/täydennyskoulutuksen käyttöön. Sopimustekstit mahdollistivat laajasti e-aineistojen käytön maksullisissa koulutusohjelmissa, mutta näitä opiskelijoita ei ole laskettu mukaan organisaatioidensa käyttäjälukuihin, johon hinnoittelu useissa aineistoissa perustuu.

Laajennustarpeita kartoitettiin kyselyllä. Lisäksi konsortion jäseniltä kerättiin tietoa aikuis-/täydennyskoulutuskentästä. Laajennuksen kohderyhmät sekä näiden ryhmien käyttäjämäärien laskukaavat valmisteltiin FinELib-palveluyksikössä ja työn tuloksia käsiteltiin konsortion kanssa mm. webinaareissa. Ohjausryhmä vahvisti ryhmät ja laskukaavat. Tämän jälkeen kukin korkeakoulu päätti itse, mille valituista ryhmistä lisenssinsä laajentaa. Yhteensä 35 korkeakoulua (23 ammattikorkeakoulua ja 12 yliopistoa) päätti laajentaa lisenssinsä.

5 FinELibin perustehtävä

5.1 Aineistohankinta

Vuonna 2014 FinELibin kautta oli hankittavissa kaikkiaan 62 700 eri e-lehteä. Lehdistä 84 % oli tarjolla vain yhden kokoelman tai lehtipaketin kautta, joten päällekkäisyyttä eri kokoelmilla oli 16 %. Lehtimäärä ja päällekkäisyydet on arvioitu käyttämällä Ex Libriksen SFX-ohjelmiston kokoelmaraportteja. Luvussa on mukana koko lehden historia, mm. erillisinä lehtinä yhdistyneitä lehtiä edeltäneet, jo lakkautetut lehdet. Tämän vuoksi lehtimäärä eroaa taulukossa 6 mainitusta lukumäärästä. SFX:n raporttien avulla tapahtuvan analysoinnin yhteydessä on muistettava, että raporttien luotettavuus on riippuvainen SFX:n tietämuskannan ajantasaisuudesta.

Tieteellisten seurain valtuuskunnan Julkaisufoorumi-hankkeessa arvioiduista lehdistä ja sarjoista 54 % oli FinELibin kautta lisensioitavissa. Tasolle 1 arvioiduista julkaisuista FinELibin kautta tarjolla oli 44 %, tasolle 2 arvioiduista 73 % ja korkeimmalle eli kolmannelle tasolle arvioiduista julkaisuista 88 %. Luvut on arvioitu käyttämällä Ex Libriksen SFX-ohjelmiston kokoelmaraportteja. Luvut ovat suuntaa antavia, koska raporttien luotettavuus on riippuvainen SFX:n tietämuskannan ajantasaisuudesta. Korkeimmalla tasolla olevat lehdet, joita ei ole FinELibin kokoelmissa, ovat tieteellisten seurojen ja pienten kustantajien julkaisemia lehtiä. Mukana on myös muutama Open Access -lehti.

5.1.1 Aineistoneuvottelut

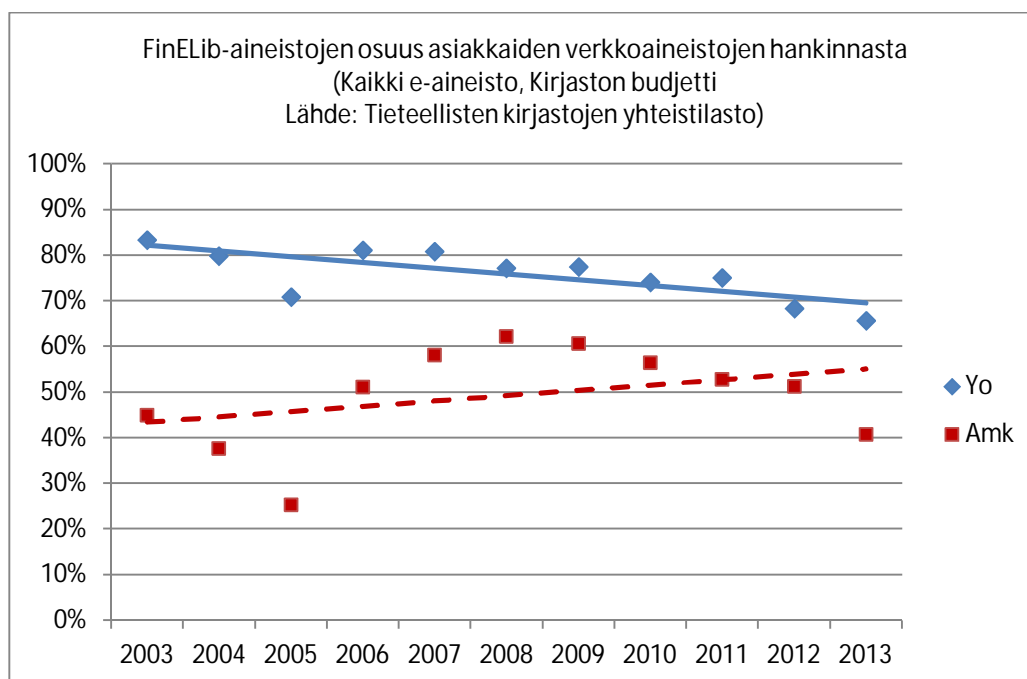
FinELib-palveluyksikkö neuvotteli vajaasta 70 aineistosta sopimuksia vuonna 2015 alkavalle sopimuskaudelle. Valtaosa neuvotteluista oli aineistojen uusintaneuvotteluja, mutta myös kokonaan uusista aineistoista käytiin neuvotteluja (Duodecim, Helsingin Sanomat, Oxford University Press, Talentum Fokus & Verkkokirjajhylly). Näistä uusista aineistoista vain Talentum Fokuksesta syntyi konsortiosopimus.

Niihin aineistosopimukseen, joiden sopimuskausi jatkuu, ilmoittautui 28 uutta tilaajaa. Seuraavien aineistojen konsortiosopimus päättyi vuoden 2014 lopussa: Science, CAMIO, Ovid Biomedical Collection, FIAF ja Rakennustiedon kortistot.

Sopimusneuvotteluissa onnistuttiin saamaan julkaisuarkistolauseke yhteen uuteen sopimukseen, laskutusvaluutan vaihto euroon kolmessa sopimuksessa, sopimuksesta irtaantuminen kesken sopimuskauden kahteen sopimukseen, uusia valintavaihtoehtoja sisältöihin samalla hinnalla yhteen sopimukseen, käyttöoikeus (maksullinen) alumneille yhteen sopimukseen ja tiedonlouhinta kahteen sopimukseen. Keskimääräistä suurempia hinnankorotuksia oli neljän-viiden aineiston kohdalla.

Neljän FinELib-aineiston (MLA International Bibliography, CAB Abstracts, PsycArticles ja PsycInfo) hankinta toteutettiin kilpailuttamalla vuonna 2014. Vertailukriteereinä toimivat hinta, portaaliyhteensopivuus, käyttöehdot ja käyttötilastot. Portaalilyhteensopivuus-kriteerissä huomioitiin myös Finna. Lisäksi tarjousten tuli täyttää FinELibin ehdottomat lisensiointiperiaatteet. Kilpailutusten kautta ei saavutettu suoraa hintaetua verrattuna aineistojen edellisen vuoden hintoihin. Sen sijaan pakollisia lisensiointiperiaatteita ja muita käyttöehtoja saavutetaan kilpailutusten yhteydessä tehokkaasti.

FinELib-palveluyksikkö seuraa vuosittain, mikä osuus korkeakoulujen e-aineistohankinnasta tehdään FinELib-konsortion kautta. Vuoden 2014 lukuja ei ole vielä saatavilla tieteellisten kirjastojen yhteistilastosta, mutta vuonna 2013 FinELibin kautta hankittujen aineistojen osuus oli korkeakouluissa jonkin verran edellisvuotta pienempi. Ammattikorkeakoulut hankkivat FinELibin kautta 41 % verkkoaineistoistaan ja yliopistot 66 % (Kaavio 1). Kun kaikkia korkeakouluja tarkastellaan yhdessä, luku on 64 %.

Kaavio 1. FinELib-aineistojen osuus asiakkaiden verkkoaineistojen hankinnasta

FinELibin kautta lisensioitujen aineistopakettien nimeke- ja tietokantamäärät kasvoivat lukuun ottamatta hakuteoksia. Hakuteosten määrä väheni, koska yhden hakuteosaineiston tilaus päättyi (Taulukko 6).

Aineistotyyppi	Lisensioitujen aineistojen määrä 2014	Lisensioitujen aineistojen määrä 2013	Lisensioitujen aineistojen määrä 2012
E-kausijulkaisut	57155	40705	38000
E-kirjat	379204	347650	360000
Hakuteokset	***)5380	*) 29287	4400
Viitetietokannat	111	103	112
Muut elektr. palvelut	**) 5		
Sanakirjat	**) 65		

Taulukko 6. Lisensioitujen aineistojen määrät aineistotyypeittäin *) sisältää OECD iLibraryn ja LIONin, jotka siirretty e-kirjoista hakuteoksiin 2013, **)Muut elektroniset palvelut ja sanakirjat lisätty omiksi aineistotyypeikseen 2014, aiemmin sisältyneet muihin aineistotyypeihin) ***) LION-aineiston tilaus päättyi vuoden 2013 lopussa.

Konsortion kautta tilattujen eri aineistojen määrät (= montaako eri aineistoa konsortion jäsenet tilasivat) vähenivät vuodesta 2013 kaikilla sektoreilla (Taulukko 7).

	2014	2013	2012
YLIOPISTOT	126	129	127
AMMATTIKORKEAKOULUT	68	69	71
TUTKIMUSLAITOKSET	85	88	89
YLEISET KIRJASTOT	28	30	31

Taulukko 7. Lisensioitujen aineistojen määrät / sektori.

Aineistotilausten määrä on laskenut yleisissä kirjastoissa ja ammattikorkeakouluissa vuodesta 2013. Osa laskusta johtuu siitä, että vuonna 2013 ammattikorkeakouluissa ja yleisissä kirjastoissa oli käytössä FinELibin e-kirjakilpailutuksen paketteja (ammattikorkeakouluissa 23 tilausta ja yleisissä kirjastoissa 264 tilausta). Tätä aineistoa ei ollut enää käytettävissä vuonna 2014. Tilauksien määrä vähenee myös organisaatioiden yhdistyessä mm. siksi että samoja aineistoja tilataan uudessa organisaatiossa vain kerran. (Taulukko 8)

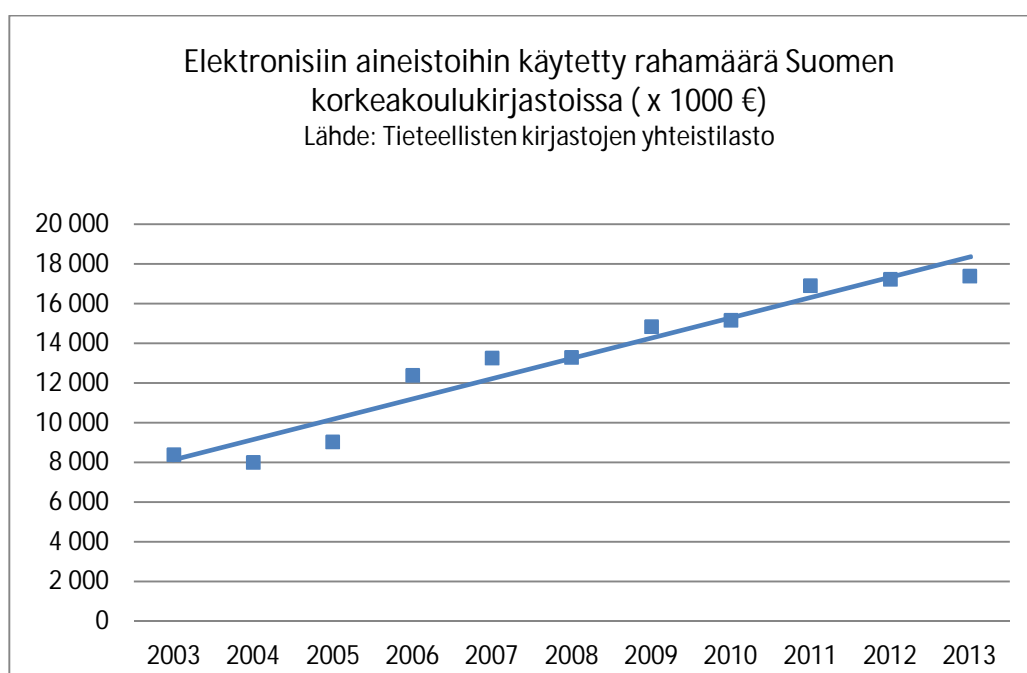
	2014	2013	2012
YLIOPISTOT	804	787	806
AMMATTIKORKEAKOULUT	571	623	635
TUTKIMUSLAITOKSET	301	303	322
YLEISET KIRJASTOT	1017	1527	1237

Taulukko 8. Aineistotilaukset / sektori

FinELibin kautta tehtyjen hankintojen osuus korkeakoulujen kaikesta verkkoaineistohankinnasta on vähitellen laskenut yliopistoissa vuodesta 2008 ja ammattikorkeakouluissa vuodesta 2009 lähtien. Korkeakoulukirjastojen FinELibin aineistoihin käyttämä rahamäärä on kuitenkin noussut 26 % viimeisen viiden vuoden aikana. Korkeakoulut hankkivat yhä enemmän aineistoja elektronisessa muodossa ja

FinELibin ei ole mahdollista hankkia kaikkea jäsenorganisaatioiden tarvitsemaa aineistoa, jolloin FinELibin osuus pienenee. (Lähde: Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto, 9.12.2014)

Elektronisiin aineistoihin käytetty rahamäärä Suomen korkeakoulukirjastoissa on noussut tasaisesti vuodesta 2003, kunnes tasaantui vuonna 2013 (Kaavio 2). Elektronisten aineistojen osuus korkeakoulukirjastojen kaikesta aineistohankinnasta on kymmenessä vuodessa kohonnut 40 prosentista 74 prosenttiin. Vuonna 2013 elektronisten aineistojen osuus nousi yliopistoissa 75:stä 78 %:iin, ammattikorkeakouluissa 36:sta 41 %:iin ja painetun aineiston osuus puolestaan väheni.

Kaavio 2. Elektronisiin aineistoihin käytetty rahamäärä Suomen korkeakoulukirjastoissa.

FinELib-aineistoista eniten rahaa käytettiin e-lehtiin kaikilla muilla sektoreilla paitsi yleisissä kirjastoissa (Taulukko 9). Yliopistoissa ja erikoiskirjastoissa seuraavaksi isoin menoerä oli viitetietokannat (esim. Scopus ja WoS). Yleisissä kirjastoissa isoin menoerä oli viitetietokannat (esim. Aleksi).

Aineistotyyppi	Yliopistot	AMKit	Erikois-kirjastot	Yleiset kirjastot	YHTEENSÄ
E-lehdet	14 469 629	991 767	2 432 662	108 466	18 002 525
E-kirjat *)	184 946	159 130	28 794	6 480	379 352
Hakuteokset	600 064	382 178	162 941	100 589	1 245 774
Sanakirjat	10 929	26 266	3 981	2 510	43 687
Viititetokannat	1 769 911	166 700	345 155	298 616	2 580 384
Muut	154 635	102 199	50 379	7 697	314 910

Taulukko 9. *Lisensoidut aineistot aineistotyypeittäin (€) / sektori 2014 *) Luvusta puuttuvat ne e-kirjahankinnat, joissa FinELibin kautta on puitesopimus, mutta kirjastot hankkivat kirjat suoraan*

Konsortion kautta hankittiin aineistoja vuonna 2014 22,6 miljoonalla eurolla (Taulukko 10). Yliopistojen aineistohankinnat olivat 1,6 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2013. Yleisten kirjastojen hankinnat FinELibin kautta vähenivät hieman.

FinELibin hankkimien sähköisten aineistojen lisenssimaksut euroina		2014	2013		
<i>Konsortio yhteensä</i>		<i>22,6 milj.</i>	<i>20,9 milj.</i>		
Yliopistot, omarahoitusosuus		14,6 milj.	13 milj.		
			70 % sektorin koko e-aineistohankinta		
Ammattikorkeakoulut, omarahoitusosuus		1,3 milj.	1,3 milj.		
			50 % sektorin koko e-aineistohankinta		
Tutkimuslaitokset		3 milj.	2,8 milj.		
Yleiset kirjastot		524 000	586 000		

Taulukko 10. *Lisenssimaksut*

5.1.2 Aineistohankinta sektoreittain

Ammattikorkeakouluilla oli vuonna 2014 FinELibin kautta yhteensä 571 tilausta 68 eri aineistoon. Ammattikorkeakoulujen tilausten hankinta-arvo oli yhteensä reilut 1,8 miljoonaa euroa. Vuodelle 2015 ammattikorkeakouluilla on 567 tilausta 69 aineistoon. Eniten ammattikorkeakoulut tilasivat vuodelle 2015 seuraavia aineistoja: EBSCOn Academic Search Elite (25 tilaajaa), Ebrary (24 tilaajaa), MOT-sanastot (23 tilaajaa) ja Emerald-lehtipaketti (22 tilaajaa).

Aineistojen kokonaiskäyttö näyttäisi olevan laskenut vuodesta 2013. Kokotekstiaineistojen lukukerrat laskivat vuoden 2013 3,9 miljoonasta 3,4 miljoonaan vuonna 2014. Eniten laskua lukukerroissa oli EBSCOn Academic Search Elite-, Edilex- ja

Ebrary-aineistoissa. Samaan aikaan monien aineistojen (tieteelliset lehtipaketit, kirjat) käyttö on kuitenkin kasvanut.

Tutkimuslaitoksilla/erikoiskirjastoilla oli vuonna 2014 FinELibin kautta yhteensä 301 tilausta 85 eri aineistoon. Tutkimuslaitosten tilausten hankinta-arvo oli yhteensä n. 3 miljoonaa euroa. Vuodelle 2015 tutkimuslaitoksilla on 258 tilausta 80 aineistoon. Eniten tutkimuslaitokset tilasivat vuodelle 2015 seuraavia aineistoja: Elsevierin Science Direct Freedom Collection (14 tilaajaa), Wiley-Blackwell (11 tilaajaa), Springer LINK, Thomson Reutersin Web of Science, EBSCO Academic Search Elite ja Nature Journal (kaikissa 10 tilaajaa).

Aineistojen kokonaiskäyttö oli hieman alle 900 000 lukukertaa vuonna 2014, kun se edellisessä vuonna 2013 oli hieman yli 900 000 lukukertaa.

Yleisillä kirjastoilla oli vuonna 2014 FinELibin kautta yhteensä 1017 tilausta 28 eri aineistoon. Yleisten kirjastojen hankintojen arvo oli yhteensä n. 525 000 euroa. Eniten tilattuja aineistoja olivat (tilaajille maksuttomien EEBOn ja ECCOn lisäksi) Ellibs Web, PressDisplay, Aleksis, Kansallisbiografia ja Suomen Media-arkisto. Vuodelle 2015 yleiset kirjastot tekivät 842 tilausta 22 aineistoon. Tilatuimmat aineistot olivat samoja kuin 2014, tosin hieman eri järjestyksessä. Tilausmäärien laskua selittää erityisesti se, että suurin osa Ellibs Web -tilauksista siirtyi Yleisten kirjaston konsortion hallinnoitavaksi. Aineistojen määrän vähenemisen taustalla on mm. Rakennustiedon kortistojen konsortiosopimuksen päättyminen.

Yleisissä kirjastoissa aineistojen käyttö on hieman kasvanut edellisestä vuodesta (229 000 vs. 247 000). Lukukertojen lisäys selittyy Ellibsin e-kirjojen ja PressDisplayn sanomalehtien käytön kasvulla.

Yliopistoilla oli vuonna 2014 FinELibin kautta yhteensä 804 tilausta 125 eri aineistoon. Yliopistojen tilausten hankinta-arvo oli yhteensä n. 17,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2015 yliopistoilla on 780 tilausta 121 aineistoon. Eniten yliopistot tilasivat vuodelle 2015 seuraavia aineistoja: Edilex, RefWorks, MOT-sanastot ja Web of Science (kaikissa 14 tilaajaa) sekä Arts and Sciences 1, Emerald ja Elsevierin Science Direct Freedom Collection (kaikissa 13 tilaajaa).

Aineistojen käyttö yliopistojen osalta on vähentynyt. Kokotekstien lukukertoja oli n. 18 miljoonaa (vuonna 2013 19,8 miljoonaa). Yksittäisistä aineistoista laskua on eniten Edilex- ja Kauppa-lehti-aineistoissa. Toisaalta yliopistoilla on myös aineistoja, joissa käyttö edelleen kasvaa.

5.1.3 Organisaatiomuutokset

FinELib-palveluyksikkö neuvotteli vuoden 2014 aikana yhdistyneiden organisaatioiden aineistosopimukset sekä keräsi uusilta organisaatioilta ilmoittautumiset aineistoihin. Luonnonvarakeskuksen osalta neuvoteltiin 20 aineistosta ja kuntaliitosten osalta yhteensä 8 aineistosta. Uudet organisaatiot hyödynsivät muutaman aineiston kohdalla sopimuksissa olevaa irtautumislauseketta, joka mahdollisti yhdistymisen tapahtuessa aineistotilauksen lakkauttamisen kesken sopimuskauden.

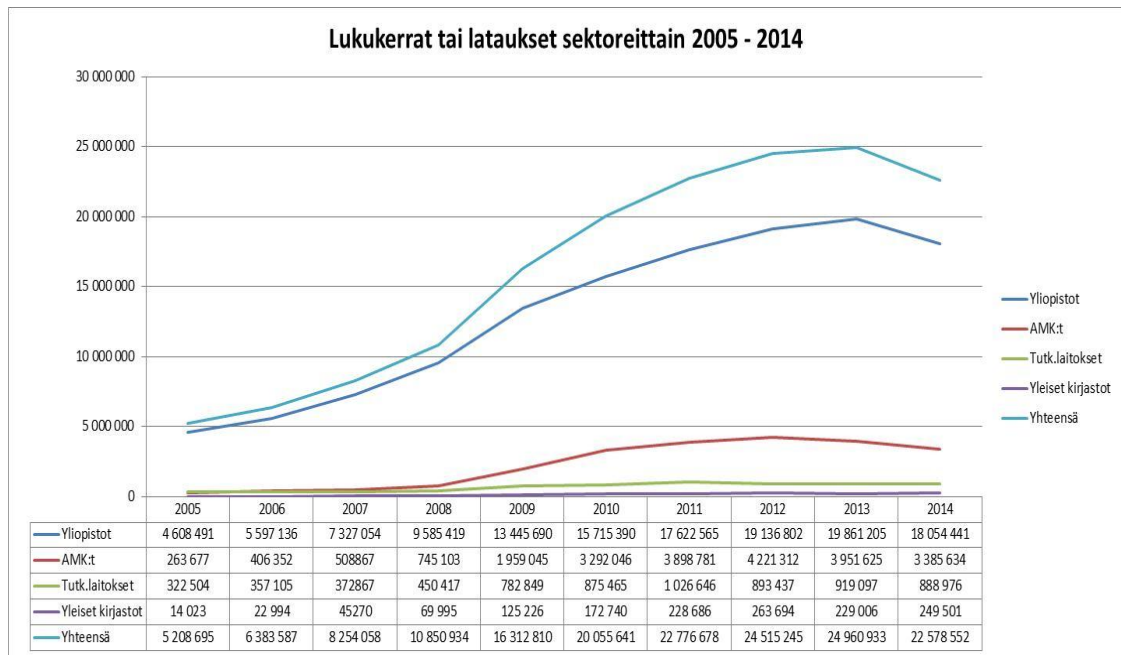
5.2 Aineistojen käyttö

Vuonna 2014 lisensoitujen aineistojen lukukertojen tai latausten (ent. artikkelilataukset) kokonaismäärä kääntyi ensimmäistä kertaa laskuun (Kaavio 3). Lukukertoja kertyi 22,5 miljoonaa, kun vielä vuonna 2013 luku oli 24,9 miljoonaa. Käyttö pieneni 2,4 miljoonaa, josta 1,8 miljoonaa kohdentui yliopistosektorille Edilex-, Academic Search Elite- ja Ebrary-aineistojen vähentyneen käytön vuoksi.

Käytetyin aineistotyyppi oli e-lehdet 11,8 miljoonalla lukukerralla. Eniten käyttöä kohdentui isoihin EBSCO:n, Wiley-Blackwellin ja Elsevierin e-lehtipaketteihin, joiden osuus oli 7,5 miljoonaa lukukertaa. E-kirjojen kokonaiskäyttö oli 7,9 miljoonaa, josta Ebraryn osuus oli 7,3 miljoonaa.

MOT-sanastot ovat vähenevästä käytöstä huolimatta edelleen ylivoimaisesti haetuin sanakirja-aineisto. MOT-sanastojen hakukäyttö ylsi 44 miljoonaan tiedonhakuun.

Kotimaisten aineistojen käyttötilastointi on toteutettu vaihtelevasti. Yksikään suomalainen kustantaja ei tuota kansainvälisen COUNTER-tilastointisuosituksen mukaisia käyttölukuja, jotka takaisivat vertailtavuuden aineistojen välillä. Sen sijaan tilastoinnissa on sovellettu esim. Google Analyticsiä, jotain muuta tilastointityökalua tai rakennettu oma tilastosovellus. Aineiston käytön laskentatavat saattavat poiketa kustantajittain merkittävästi, minkä vuoksi näiden aineistojen tilastolukuja on tulkitettava varovasti. Myös käyttötilastojen saatavuudessa on kotimaisten aineistojen osalta edelleen parantamisen varaa.

Kaavio 3. Lukukerrat sektoreittain 2005-2014

Yhden artikkelin hinta oli e-lehtiaineistoissa 1,50 euroa (keskiarvo). Suurimmissa lehtipaketeissa artikkelin lataushinta vaihteli 1-3 euron välillä. Pienemmissä lehtipaketeissa vaihteluväli on suurempi, mutta ne ovat myös alttiimpia isoillekin vaihteluille, mikäli aineiston tilaajissa tai hinnassa tapahtuu muutoksia.

5.3 Konsortion työvälineet

5.3.1 Tuki konsortion jäsenten omiin aineistoneuvotteluihin

FinELib-palveluyksikkö järjesti konsortion jäsenille vuonna 2014 kaksi sopimustyöpajaa. Kuopion tilaisuudessa käsiteltiin e-kirjasopimusta ja Oulussa yritys- ja toimialahakemiston sopimusta. Toiminnan tavoitteena on tukea konsortion jäsenten suoraa aineistohankintaa lisäämällä sopimuksiin liittyvää osaamista. Työpajoihin osallistui yhteensä parikymmentä kirjastolaista pääasiassa korkeakouluista.

5.3.2 Halti

Aineistojen hallintatietokannan Haltin tilasto-osion uudistamista jatkettiin vuonna 2014. Uudistus toteutettiin niin, että tilastotietojen siirto Haltista tieteellisten kirjastojen KITT-tietokantaan sujuu nyt mahdollisimman automaattisesti. Haltin ja KITT:in aineistokategorioiden rakennetta yhtenäistettiin käytettävyyden parantamiseksi ja tilastotietojen siirron täsmäytyksen helpottamiseksi. Tietojen täsmäytys KITT:iä varten tehdään kuitenkin edelleen manuaalisesti. Kirjastojen edustajista vuonna 2013 koottu tilastoinnin ad hoc -ryhmä kokoontui vielä kerran vuonna 2014.

FinELibin palveluyksikön manuaalisen työn määrää tilastojen keräämisessä onnistuttiin vähentämään automatisoimalla tilastodatan tuontia Haliin mm. SUSHI-protokollan avulla sekä mahdollistamalla tekstimuotoisen tiedon tuonti järjestelmään suoraan kustantajan tilastoraporteista. Tilastodatan tuonnin automatisointi vähentää sekä virheiden mahdollisuutta että parantaa tilastoinnin tarkkuutta.

6 Koulutus ja viestintä

Vuonna 2014 konsortion viestintäympäristön muodostivat FinELibin julkiset verkkosivut, konsortion jäsenille avoin ekstranet sekä Halti-tietokanta. Lisäksi palveluyksikkö lähetti runsaasti sähköpostitiedotusta konsortion yhteyshenkilöille. FinELibin toiminta ja hankkeet olivat esillä myös Kansalliskirjaston kirjastoverkko-palveluiden uutiskirjeessä ja asiantuntijaseminaareissa.

Vuoden aikana otettiin pilottikäyttöön uusi keskustelufoorumi osana konsortion ekstranettia. Keskustelufoorumin käyttö oli kuitenkin vielä melko vähäistä. Samaan aikaan keskustelufoorumeita pilotoi myös muutama muu Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalveluiden palvelu. Lisäksi valmisteltiin vuonna 2015 toteutuvaa Kansalliskirjaston verkkosivu-uudistusta, joka vaikuttaa myös FinELib-konsortion verkkosivuihin.

Palveluyksikkö järjesti koulutuksia konsortion jäsenille vuonna 2014 aineistohankinnasta, aineistoista sekä työvälaineistä (Taulukko 11). Useimpiin koulutuksiin oli mahdollista osallistua etäyhteydellä. Lisenssisopimuskoulutusten yhteydessä (Oulu, Kuopio) keskusteltiin lisensiointiin liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Tilaisuus	Tilaisuuden tyyppi	Päivämäärä	Sijainti	Etäosallistumis-mahdollisuus	Osallistujia
FinELib-ekstranet webinaari	Koulutus	26.2.	Helsinki	X	20
Lisenssisopimusworkshop	Koulutus	11.3.	Kuopio		10
JSTOR-aineistokoulutus	Koulutus	9.4.	Helsinki	X	25
Taylor&Francis-aineistokoulutus	Koulutus	19.-21.5.	Helsinki, Tampere, Turku		22
FinELibin aineistopäivä	Seminaari	15.5.	Helsinki	X	152
Lisenssisopimusworkshop	Koulutus	23.9.	Oulu		5
Webinaari FinELib-lisenssien laajentamisesta aikuis-/täydennyskoulutuksen tarpeisiin	Keskustelutilaisuus	18.6.	vain verkossa	X	35
E-aineistokoulutus	Koulutus	11.11.	Helsinki	X	137

Taulukko 11. Koulutukset

7 Talous

FinELibin budjetti vuodelle 2014 oli 3,8 milj. euroa. Budjetista isoin osa käytettiin aineistolisensseihin (yli 3,1 milj. euroa). Seuraavaksi suurin kuluerä oli palkat (0,5 milj. euroa). Perusrahoituksella (3,6 milj. euroa) katetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen palvelut. Perusrahoitukseen sisältyy myös aineistolisenssien kustannuksia yli 3,1 milj. euroa. Täydentävällä rahoituksella katetaan palvelut yleisille kirjastoille. Isoin kuluerä täydentävässä rahoituksessa on palkat (140 000 euroa). Lähes kokonaan palvelumaksuilla katetaan palvelut tutkimuslaitos- ja erikoiskirjastoille. Aineistolisensseihin asiakasorganisaatiot käyttivät lisäksi omaa rahoitusta 19,5 milj. euroa eli kaiken kaikkiaan FinELib-hankintoihin käytettiin vuonna 2014 22,5 milj. euroa. Toimintakulujen osuus kaikista kuluista (ml. aineistolisenssien kustannukset) oli 3 %. (Liite 4)

Liitteet

Liite 1 Ohjausryhmän jäsenet varajäsenineen vuonna 2014

Jäsen: rehtori Matti Manninen, Jyväskylän yliopisto, puheenjohtaja

Varajäsen: vararehtori Kaisa Miettinen, Jyväskylän yliopisto

Varsinainen jäsen: rehtori Petri Raivo, Karelia ammattikorkeakoulu

Varajäsen: toiminnanjohtaja Timo Luopajarvi, Arene ry. (28.2.2014 saakka), toiminnanjohtaja Riitta Rissanen, ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. (1.3.2014 lähtien)

Jäsen: kirjastonjohtaja Tarja Koskimies, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, varapuheenjohtaja

Varajäsen: tietopalvelupäällikkö Kaisa Rissanen, Tampereen ammattikorkeakoulu

Jäsen: tietopalvelupäällikkö Eeva Klinga-Hyöty, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Varajäsen: kirjastonjohtaja Maija Koponen, Rovaniemen ammattikorkeakoulu

Jäsen: tietopalvelupäällikkö Elisa Paavilainen, Suomen ympäristökeskus

Varajäsen: informaatikko Maria Söderholm, YTK Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutusryhmä, Aalto-yliopisto

Jäsen: Manager Tuula Hämäläinen, VTT Knowledge Solutions

Varajäsen: päällikkö Janne Ranta, YLE Kirjasto-tietopalvelu

Jäsen: kirjastonjohtaja Ulla Nygrén, Turun yliopisto

Varajäsen: ylikirjastonhoitaja Kimmo Tuominen, Helsingin yliopisto

Jäsen: ylikirjastonhoitaja Eeva-Liisa Lehtonen, Aalto yliopisto

Varajäsen: kirjastonjohtaja Minna Niemi-Grundström, Tampereen yliopisto

Jäsen: palvelupäällikkö Liisa Rossi, Kuopion kaupunginkirjasto

Varajäsen: kirjastotoimenjohtaja Marja Malminen, Lahden kaupunginkirjasto

Jäsen: toimistopäällikkö Virva Nousiainen-Hiiri, Helsingin kaupunginkirjasto

Varajäsen: suunnittelija Aija Laine, Turun kaupunginkirjasto

Jäsen: ylitarkastaja Anne Luoto-Halvari, opetus- ja kulttuuriministeriö
Varajäsen: kulttuuriasiainneuvos Minnan Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Varsinainen jäsen: kirjastotoimen ylitarkastaja Merja Kummala-Mustonen, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Varajäsen: kirjastotoimen ylitarkastaja Satu Ihanamäki, Lapin aluehallintovirasto

Jäsen: johtaja Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut

Varajäsen: palvelupäällikkö Arja Tuuliniemi, Kansalliskirjasto/FinELib

Liite 2 Työryhmien jäsenet vuonna 2014

E-kurssikirjatyöryhmä

Aniita Ahlholm-Kannisto, TaY
Seija Karvanen, HY
Tytti Leppänen, JY
Erik Lindgren, TY
Terhi Manninen, Kansalliskirjasto
Virpi Miettinen, OY
Paula Mikkonen, Kansalliskirjasto
Iina Peltonen, Kansalliskirjasto
Annamari Pudas, Lapin korkeakoulukirjasto
Miira Sarkki, Aalto
Sari Soininen, Metropolia

Liite 3 FinELibin palveluyksikön henkilökunta vuonna 2014

Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö
Anu Alaterä, tietoasiantuntija (vapaalla 19.3.-31.12.2014)
Ari Alkio, tietoasiantuntija
Katri Koivunen, tietoasiantuntija (Anu Alaterän sijainen)
Paula Mikkonen, tietoasiantuntija
Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija
Tiina Lipsanen, kirjastos sihteeri
Piia Naukkarinen, osa-aikainen projektisihteeri (31.5.2014 saakka)

Iina Peltonen, tietoasiantuntija
Leena Salminen, tietoasiantuntija
Toni Vesterinen, hankinta-asiantuntija

Liite 4 FinELibin talousraportti vuodelta 2014

KANSALLISKIRJASTO KIRJASTOVERKKOPALVELUT FinELib_Talousraportti 2014

WBS: toteumatiedot haluttu kausi sap 18.2.2015

FinELib			Budjetoidut kulut /2014	Toteutuneet1 - 12 /2014	Rah.jäljellä 1 - 12/2014
WBS		Kustannuslaji	EUR	EUR	EUR
7981214	FinELi b yhteensä	Kulut	3 833 883	3 826 571	7 312
7981214	Lisensiointi	Palkat yhteensä	549 814	566 366	-16 552
7981214	Lisensiointi	Tilakustannukset	58 968	59 811	-843
7981214	Lisensiointi	Aineet ja tarvikkeet	3 157 000	3 140 318	16 682
7981214	Lisensiointi	Koneet ja laitteet	0	1 982	-1 982
7981214	Lisensiointi	Ostetut palvelut	20 000	22 141	-2 141
7981214	Lisensiointi	Matkat	15 123	13 892	1 231
7981214	Lisensiointi	Muut kulut	16 295	5 377	10 918
300109	Maksullinen alv 0%	Yleiskustannukset	16 683	16 683	0
7981214	OPM/FinELib Korkeakoulut	Kulut	3 589 464	3 571 729	17 735
7981214	Lisensiointi	Palkat yhteensä	353 509	353 566	-57
7981214	Lisensiointi	Tilakustannukset	37 243	38 086	-843
7981214	Lisensiointi	Aineet ja tarvikkeet	3 157 000	3 140 303	16 697
7981214	Lisensiointi	Koneet ja laitteet	0	1 187	-1 187
7981214	Lisensiointi	Ostetut palvelut	20 000	21 770	-1 770
7981214	Lisensiointi	Matkat	11 712	11 465	247
7981214	Lisensiointi	Muut kulut	10 000	5 352	4 648
6302441	OPM/FinELib yleiset kirjastot	Kulut	133 199	139 488	-6 289
6302441	OPM/FinELib yleiset kirjastot	Palkat yhteensä	120 785	127 074	-6 289
6302441	OPM/FinELib yleiset kirjastot	Tilakustannukset	12 414	12 414	0
300109	Maksullinen alv 0%	Kulut	111 220	115 354	-4 134
300109	Maksullinen alv 0%	Palkat yhteensä	75 520	85 726	-10 206
300109	Maksullinen alv 0%	Tilakustannukset	9 311	9 311	0
300109	Maksullinen alv 0%	Aineet ja tarvikkeet	0	15	-15
300109	Maksullinen alv 0%	Koneet ja laitteet	0	795	-795
300109	Maksullinen alv 0%	Ostetut palvelut	0	371	-371
300109	Maksullinen alv 0%	Matkat	3 411	2 427	984
300109	Maksullinen alv 0%	Muut kulut	6 295	26	6 269
300109	Maksullinen alv 0%	Yleiskustannukset	16 683	16 683	0

